

A Fővárosi Ítéltábla a Szabó Balázs Gábor Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Sziklai és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt ... Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság (alperes címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2014. július 1. napján kelt 26.G.40.410/2014/10. számú ítélete ellen az alperes által benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatja és kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.457.915 (egymillió-négyszázötvenhétezer-kilencszáztizenöt) forintot és ezen összeg után 2014. március 24. napjától a kifizetés napjáig minden naptári félév teljes idejére a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot, valamint 35.000 (harmincötezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból és 87.500 (nyolcvanhétezer-ötszáz) forint viszontkereseti illetékből álló elsőfokú perköltséget. A felperes által lerótt 36.000 (harminchatezer) forint és le nem rótt 196.800 (százkilencvenhatezer-nyolcszáz) forint kereseti illetéket az állam viseli.

A Fővárosi Ítéltábla kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 17.500 (tizenhétezer-ötszáz) forint + áfa ügyvédi munkadíjból és 116.600 (száztizenhatezer-hatszáz) forint fellebbezési illetékből álló másodfokú perköltséget. Az alperes által a kereset tárgyában megfizetett 135.800 (százharmincötezer-nyolcszáz) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes módosított kereseti kérelmében elsődlegesen annak a megállapítását kérte a régi Ptk. 239/A. §-a alapján, hogy az alperessel 2007. december 11. napján létrejött kölcsönszerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. – régi Hpt. – 213. § (1) bekezdés d) és e) pontjai alapján érvénytelen. Másodlagos kereseti kérelme a kölcsönszerződés részét képező Üzletszabályzat 4., 17., és 18.3.2. pontjai, mint a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése szerint tisztességtelen, ezért semmis szerződési feltételei folytán a kölcsönszerződés részleges érvénytelenségének megállapítására irányult.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, valamint viszontkeresetet terjesztett elő elsődlegesen a kölcsönszerződés 2014. március 24. napján közölt felmondására tekintettel lejárt, összesen 2.183.105 forint és 2014. március 24. napjától a régi Ptk. 301. § (2) bekezdése szerinti késedelmi

kamatai, valamint 1.500 forint lejárt késedelmi kamat megfizetése iránt. Másodlagosan a felperest 2.133.741 forint tőketartozás és kamatai megfizetésére kérte kötelezni egyidejűleg a kölcsönszerződés régi Ptk. 237. § (2) bekezdése szerinti érvényessé nyilvánításával, a szerződéskötéskor alkalmazott árfolyamrés százalékos mértékének megállapításával.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a felperes és az alperes között 2007. december 12. napján kötött BCMU07042028 számú kölcsönszerződés érvénytelen, az alperes viszontkeresetét elutasította és kötelezte arra, hogy a felperesnek 232.800 forint eljárási illetéket és 100.000 forint ügyvédi munkadíjat fizessen meg. A határozat indokolásában tényként rögzítette, hogy a felek között 2007. december 12. napján kölcsönszerződés jött létre a felperes által megvásárolni kívánt KIA típusú gépjármű vételárából 3.880.000 forint alperes általi finanszírozása tárgyában. A felek a szerződés 5. pontjában a hitel futamidejét 72 hónapban jelölték meg, a szerződés változó kamatozású, CHF alapú és változó futamidejű. Az éves induló ügyleti kamatláb 4,44%, míg a hitel visszafizetését az adós 72 havi törlesztőrészlet megfizetésével vállalta havonta 61.476 forint összegben.

A határozat jogi indokolásában rögzítette, hogy a felek között a régi Ptk. 523. § (1) és (2) bekezdése szerinti kölcsönszerződés jött létre, amelyre a régi Hpt. rendelkezései is irányadóak, mivel az fogyasztási lakossági kölcsönszerződésnek minősül. A régi Hpt. 213. § (1) bekezdés d) és e) pontjai alapján a szerződés teljes érvénytelenségét állapította meg, ezért a felperes másodlagos kereseti kérelmét, az Üzletszabályzat egyes szerződési feltételei tisztességtelensége okán fennálló érvénytelenségét érdemben nem vizsgálta. Az alperes viszontkeresetét arra tekintettel utasított el, hogy kizárólag az érvénytelenség megállapítására irányuló kereseti kérelem mellett az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazására irányuló viszontkereseti kérelem csak akkor terjeszthető elő, ha az alperes a szerződés érvénytelenségét nem vitatja, vagyis elismeri az elsődleges kereseti kérelmet. Mivel az alperes nyilatkozata nem tartalmazott egyértelmű elismerést, sőt a felperes kereseti kérelmét kifejezetten vitatta, a viszontkereset érdemben nem volt vizsgálható.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 253. § (2) bekezdése szerinti megváltoztatását, felperes keresetének elutasítását és a viszontkereseti kérelemben foglaltaknak megfelelő határozat meghozatalát kérte a felperes első- és másodfokú perköltségében való marasztalásával. A viszontkereset tekintetében kifejtette, hogy az érdemi vizsgálat nélkül nem volt elutasítható és hivatkozott a 2/2014. számú PJE határozat alapján arra, hogy a kétnemű árfolyam kérdése, azaz az árfolyamrés csak a kölcsönszerződés részleges érvénytelenségéhez vezet, amelynek következménye, hogy a felek között érvényes szerződés volt, amely alapján joggal követelhet teljesítést.

A másodfokú eljárásban az alperes viszontkereseti kérelmét és fellebbezési kérelmét módosította, másodlagos viszontkereseti kérelmétől elállt a 2014. évi XL. törvény – DH 2 – által rendezett árfolyamrés kérdésére és az elszámolásra tekintettel, míg az elsődleges viszontkereseti és fellebbezési kérelmét akként tartotta fenn, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a felperest az elszámolást követően még fennálló 1.457.915 forint tőketartozás és ezen összeg után 2014. március 24. napjától a kifizetésig járó, a régi Ptk. 301. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni. A DH 2 törvény szerinti elszámolásra tekintettel a felperessel szemben felszámított tisztességtelen és így visszajáró 725.190 forinttal csökkentette követelését.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására, alperes másodfokú perköltségben marasztalására irányult. A viszontkereset elutasító döntés tekintetében azzal érvelt, hogy a feltételeken előterjesztett viszontkeresetre tekintettel az elutasítás megalapozott volt.

Az iratok felterjesztését követően a másodfokú bíróság a 2014. szeptember hó 2. napján kelt végzésével a peres eljárást a 2014. évi XXXVIII. törvény – DH 1 – alapján hivatalból felfüggesztette. Az alperes 2015. augusztus 15. napján érkezett nyilatkozatában bejelentette, hogy a felek közötti elszámolás a DH 2 törvény 38. § (6) bekezdése alapján megtörtént, a felperes a részére megküldött elszámolással szemben panaszt nem terjesztette elő, így az felülvizsgáltként minősül.

A másodfokú bíróság DH 2 törvény 37. § (1) és (3) bekezdései szerinti felhívását követően a felperes az érvénytelenség jogkövetkezményei levonására irányuló kereseti kérelmet nem terjesztett elő, ezért az ítéltábla 2016. november 24. napján kelt és 2016. december 28. napján jogerőre emelkedett 14.Gf.40.516/2015/9. számú végzésével a pert a kereset tárgyában megszüntette és az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetet elbíráló rendelkezéseit hatályon kívül helyezte. A 2017. február 20. napján kelt és 2017. március 29-én jogerőre emelkedett 13. sorszámú végzésével a alperes nevealperes jogutódjaként történő perbelépését megengedte, mivel a ... Zrt. átalakulás folytán megszűnt.

Az alperes módosított fellebbezési kérelmére figyelemmel az ítéltábla nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a viszontkeresetet 1.457.915 forintot meghaladó részében elutasító rendelkezését, az elsőfokú döntést a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem keretei között vizsgálta felül.

Az alperes fellebbezése alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a viszontkereseti kérelmet érintően csak részben tárta fel és az ítéletében csak részben rögzítette, így azt az ítéltábla kiegészíti a kölcsönszerződés felmondására vonatkozó, továbbá az elsőfokú ítéletet követően megvalósult elszámolást érintő tényekkel. A felperes a kölcsönszerződés alapján fennálló, 2014. január 14-én és február 14-én esedékes fizetési kötelezettségeinek nem tett eleget, ezért az alperes 2014. március 17-én kelt és a felperes által 2014. március 24. napján átvett levelével a szerződést azonnali hatállyal felmondta, valamint felszólította, hogy a felmondás folytán esedékessé vált 2.183.105 forint fizetési kötelezettségének 2014. március 27-ig tegyen eleget. A felperes a felhívás ellenére további teljesítést nem eszközölt. Az alperes a DH 2 törvény rendelkezéseinek megfelelően a tisztességtelen általános szerződési feltételekből eredő elszámolást elvégezte, a felperes tartozását 725.190 forinttal csökkentette. Az elszámoló levelet a felperes 2015. április 20-án átvette.

Az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság döntése a viszontkereset tekintetében az így kiegészített tényállás ellenére is megalapozatlan, mivel az 5/2013. számú polgári jogegységi határozat harmadik pontjának alkalmazásával, téves jogi álláspontja folytán utasította el a viszontkeresetet annak érdemi vizsgálata nélkül.

Az elsőfokú bíróság arra hivatkozott, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazása iránti viszontkereset csak akkor terjeszthető elő, ha az alperes a szerződés érvénytelenségét nem vitatja, vagy elismeri a keresetben foglaltakat. Ezzel a felperes álláspontját és a Kúria 5/2013. PJE határozatának 3. pontjában foglaltakat fogadta el és figyelmen kívül hagyta, hogy az elsődlegesen előterjesztett viszontkereset nem a felperes keresetében állított érvénytelenség jogkövetkezményének a levonására irányult, hanem az alperes az érvényesnek tekintett kölcsönszerződés alapján, annak felmondásából eredő igényét érvényesítette. A viszontkereset jogi alapjaként a felmondásra és az Üzletszabályzat 27.2. pontjára, továbbá a régi Ptk. 523. § (1) bekezdésére hivatkozott, és csak a másodlagos viszontkereseti kérelmében kérte a kölcsönszerződés érvénytelenségének kiküszöbölésével annak érvényessé nyilvánítását a régi Ptk. 237. § (2)

bekezdése alapján. Az elsőfokú bíróságnak azonban az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárási kérdésekről szóló 2/2010. PK vélemény 3.a) pontjának indokolása szerint az elsődleges viszontkereseti kérelmet kellett elsőként elbírálni, ami a felperes állításával szemben nem volt feltételes, s amelyhez annak ténybeli és jogi alapja folytán nem volt szükséges a felperesi kereset elismerése. A kölcsönszerződés felmondásával, jogszerűségével kapcsolatban azonban a felperes sem az elsőfokú eljárásban előterjesztett érdemi, sem a fellebbezési ellenkérelmében nyilatkozatot nem tett, a felmondás tényét, megalapozottságát és az alperes ebből eredő követelésének összegét nem vitatta.

Az alperes a kölcsönszerződés és a részét képező Üzletszabályzat 27.2. pontja és a régi Ptk. 523. § (1) bekezdése, valamint az 525. § (1) bekezdés e) pontja alapján a felperes nem teljesítésére és ezáltal szerződésszegésére tekintettel jogosult volt a felmondásra, amely mint egyoldalú címzett jognyilatkozat a régi Ptk. 321. § (1) bekezdése folytán a szerződést megszüntette, a felperes így kötelezetté vált az Üzletszabályzat 27.2 pontja szerint a felmondás folytán esedékes teljes tartozásának egyösszegű megfizetésére.

A felek közötti, a DH 2 törvény 38. § (6) bekezdése szerinti felülvizsgált elszámolásra tekintettel annak eredményét – a túlfizetésként elszámolt összeget – a felperes a DH 2 törvény 18. § (5) bekezdése és 29. §-a szerint a továbbiakban nem vitathatja. A DH 2 törvény a felmondás tekintetében speciális szabályozást határoz meg, 45. §-ának (2) bekezdése szerint a fogyasztói kölcsönszerződést a fogyasztót terhelő fizetési kötelezettség nem teljesítése miatt a pénzügyi intézmény az e törvény szerinti elszámolás fogyasztó részére való megküldését követő hatállyal mondhatja fel, illetve a fogyasztóval szembeni hátralékos követelése ilyen hatállyal válhat egy összegben esedékessé. A (3) bekezdés értelmében a (2) bekezdés szerinti felmondás az elszámolás megküldését követő napon, de legkésőbb 2016. december 31. napján és abban az esetben válik hatályossá, ha a fogyasztóval szemben az elszámolás eredményeként is fennállnak a felmondás, illetve a részletekben történő teljesítés jogának elvesztése alapjául szolgáló törvényes, illetve szerződéses feltételek.

Az alperes által az elszámolást érintő, 2015. augusztus 17-én benyújtott iratokból, az újraszámítás részletes levezetéséből, valamint a hiteltörténi kimutatás megnevezésű mellékletből egyértelműen kitűnik, hogy az eltelt időszakban a felperes részéről további befizetés nem történt, a felmondással esedékessé vált 2.183.106 forint összegű eredeti elszámolás szerinti tartozást pedig a 725.190 forint kamatokkal elszámolt visszatérítendő összeg csökkenti, így az 1.457.915 forintra módosul. A felperes által kétségbe nem vont és érdemben nem vitatott adatokból így megállapítható, hogy a felmondás szerződésben, illetve jogszabályban rögzített feltételei változatlanul fennállnak, ezért a felperes a felmondás folytán megszűnt kölcsönszerződésből fennálló, egy összegben esedékessé vált tartozását köteles az alperesnek megfizetni. Ennek összege az alperes leszállított viszontkereseti kérelmével megegyező 1.457.915 forint, amely összeg után a régi Ptk. 301. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamatokra is jogosult.

A másodfokú bíróság a kifejtettekre tekintette az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a felperest a fellebbezési kérelemmel egyezően marasztalta.

A döntésre tekintettel az ítéletábra megváltoztatta a perköltségre vonatkozó rendelkezést, mivel az alperes a leszállított viszontkereseti kérelem tekintetében részlegesen pernyertesnek minősül. A Pp. 81. § (1) bekezdése szerint így a pernyertesség arányában igényelheti a viszontkeresettel felmerült költségei megtérítését a felperestől. A pernyertesség aránya az eredeti viszontkereseti kérelemhez képest – ami 2.1863.105 forint volt – az alperes javára 66%-ban állapítható meg, ezért az elsőfokú

eljárásban megfizetett illetékből 87.500 forintot, a jogi képviselő munkadíjaként pedig a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján 35.000 forint + áfa arányos ügyvédi munkadíjat köteles részére a felperes megfizetni.

A kereset tárgyában hozott jogerős permegszüntető végzésre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú eljárás során felmerült illetékről a DH 2 törvény 40. § (3) bekezdése alapján rendelkezett akként, hogy azt az állam viseli. A felperes 36.000 forint kereseti illetéket rótt le, míg a további 196.800 forintot illetékfeljegyzési joga folytán az állam előlegezte.

A viszontkereset tekintetében az alperes fellebbezése nagyobb részben volt eredményes, a Pp. 239. §-a folytán alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése szerint így az ítéletábra az adóhatóságnak megfizetett 310.400 forint illetékből a marasztalási összegre eső 116.600 forint fellebbezési illeték, valamint a jogi képviselő ügyvédi munkadíjából álló részperköltség megfizetésére kötelezte a felperest, míg a további 58.000 forint illetéket az alperes viseli, a kereset tárgyában megfizetett fellebbezési illetéket – 135.400 forintot – pedig a permegszüntetésre tekintettel a DH 2 törvény 40. § (3) bekezdésének megfelelő alkalmazásával az állam viseli.

A felek által megfizetett és állam által viselendő illeték visszatérítésének a DH 2 törvény 40. § (4) bekezdése és az Itv. 80. § (1) bekezdése alapján hivatalból van helye azzal, hogy az ítéletábra határozatát az elsőfokú bíróság küldi meg az illetékes állami adóhatóságnak.

Budapest, 2017. év október hó 26. napján

dr. Sándor Ottó s.k.
a tanács elnöke

. Buglyó Gabriella s.k.
előadó bíró

Beszterceyné dr. Benedek Tímea s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő